

Zoals de waard is....

En verlaten kraampje langs de kant van de weg, met zorgvuldig gestapelde doosjes aardbeien daarop en een bakje ernaast voor het geld. Zo ziet vrouwen er uit. Een ontroerend tafereeltje. De eerste keer dat ik het zag was als kind, tijdens een vakantie in Denemarken. Hoe simpel het systeem ook was, ik snapte er niks van. Waar waren de camera's? De beveiligingspoortjes? Waarom ging dat geld niet in een kassa, die op slot kon? Waar was het bordje 'in geval vøn döfstäl doen vej ältied ængifte bij de pøltiø'? Wat was dit voor Legoland-mentaliteit? Het was gewoon nog nooit in me opgekomen dat je ook iets kon verkopen zonder je klanten bij voorbaat van diefstal te verdedenken. Denemarken werd in mijn verwonderde kinderogen een vreedzaam en volstrekt onschuldig land – pas de laatste jaren is het ze met cartoonrellen, grenscontroles en gedoogkabinetten gelukt dat beeld een beetje bij te stellen.

Vertrouwen is één van de mooiste vondsten die de natuur heeft gedaan. Het maakt de beschaving in ons wakker. We worden aangesproken op onze trots, zodra we vrouwen krijgen. Dat werkt in veel gevallen beter dan controle. Om dat met een Stapeltje te illustreren: er zijn onderzoeken gedaan waarbij werknemers van

een fabriek zelf de lopende band mochten bedienen. Ze konden hem langzamer, maar ook sneller laten lopen. De productie steeg aanzienlijk. (Hoeveel precies zou ik in de data moeten opzoeken, die merkwaardigerwijs even niet voorhanden is. Maar vrouw er maar op dat het indrukwekkende cijfers waren.)

Het enige probleem met vertrouwen is dat het zo allezus duur kan uitpakken. Er zijn zangers die er hun hele vermogen aan kwijt zijn geraakt, er zijn IJslandse spaarders die er hun pensioen mee hebben verspeeld, om nog maar te zwijgen over de talloze geliefden die er hun hart aan hebben gebroken. Er hoeft maar één hufter langs te komen die de aardbeien en het geld pakt, en je bent niet alleen je kraampje maar ook je vrouwen in de mensheid kwijt. Veel mensen bellen na zo'n ervaring meteen de firma Angst, om camera's, detectiepoortjes en Joint Strike Fighters te bestellen. Vrouwen is niet in de mode. Bankgaranties, die zijn wel in de mode. En nots kijkende tramcontroleuses, die checken of je wel incheckt. En strenger toezicht op eurolanden, om te zien of ze wel genoeg bezuinigen. En privédetectives, die echtgenoten bespioneren. De firma Angst doet goede zaken.

Dat zet je toch aan het denken over dat oeroude spreekwoord: zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten. Blijkbaar zien we onszelf als onbetrouwbare, stelende, vreemdgaande, zwartrijdende oplichters. Dat krijg je ervan, als je de hele dag wantrouwig wordt benaderd. Dan ga je vanzelf geloven dat ze dat heus niet voor niks doen.

Als we de trend willen keren, moeten er kraampjes langs de weg. Van die gammele houten kraampjes, met van die schattige oranje luifeltes, en dan bakjes met van die typisch Hollandse producten als aardbeien, of aardappelen, of aardgas. En kleine open geldbakjes ernaast. En dan maar wachten. De eerste klanten zullen niet weten wat ze ermee aan moeten – maar al snel zal iemand het snappen. En iets kopen. En betalen. En zich op onverklaarbare wijze een beter mens voelen. En als maar genoeg mensen dat gevoel hebben, zullen er files ontstaan, voor dat eenzame kraampje, in dat verlaten weiland, omdat je daar bij elk bakje aardbeien gratis en voor niets een beetje zelfvertrouwen krijgt.

Pieter Derks is cabaretier en gastcolumnist van Idee
www.pieterderks.nl

